UNIVERSITY OF AMSTERDAM

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Wanneer is de EU weer 'back in business'?

Marácz, L.

Publication date
2021
Document Version
Final published version
Published in
Armex

Link to publication

Citation for published version (APA):
Marácz, L. (2021). Wanneer is de EU weer 'back in business'? *Armex*, *105*(1), 8-9.

General rights
It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations
If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: https://uba.uva.nl/en/contact, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, P.O. Box 19185, 1000 GD Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

UvA-DARE is a service provided by the library of the University of Amsterdam (https://dare.uva.nl)

Download date:09 Nov 2026

Column

Wanneer is de EU weer ‘back in business’?

Prof. Dr. László Marácz

De COVID-19 crisis heeft twee fundamentele problemen in de Europese Unie (EU) aan het licht gebracht, namelijk de ongebreidelde macht van buitenlandse, vooral Amerikaanse, Big Tech bedrijven, waarop de EU geen antwoord heeft en het gebrek aan een eigen Europese vaccinatie-industrie die in tijden van pandemieën essentieel is voor de volksgezondheid. De EU zal vanwege deze twee omissies definitief moeten afhaken in de globale wedren die tussen de VS en China is ontbrand. De stand van zaken op deze twee terreinen geeft ook enige indicatie wanneer Europa na de Coronacrisis überhaupt weer ‘back in business’ zal zijn.

Big Tech en de vrijheid van meningsuiting

In de COVID-19 crisis is duidelijk geworden dat de Big Tech bedrijven, waaronder Twitter, Facebook, Amazon en YouTube de kaders van de vrijheid van meningsuiting in de EU bepalen. Op basis van de zogeheten Community richtlijnen beslissen zij welke meningen op deze sociale media gepubliceerd mogen worden en welke niet. De Coronacrisis heeft laten zien dat kritiek op het WHO-beleid niet op prijs wordt gesteld en dat dit wordt bewaakt door de Big Tech bedrijven. Vele critici van het WHO-beleid waaronder ook serieuze wetenschappers werden ‘gecanceld’ en hadden geluk als zij niet ook nog eens door een legertje zogeheten *fact checkers* tot complotgekken gebrandmerkt werden. De Europese regeringen en de Brusselse instellingen hebben dit zonder enige kritische kanttekening laten passeren. Het kwam de EU en de Europese regeringen blijkbaar goed uit dat de Big Tech bedrijven kritiek op het COVID-19 beleid neutraliseerden. Zo hoefden de Europese politici geen stelling en verantwoordelijkheid te nemen voor de volksgezondheid en konden zij doorgaan met het uitrollen van het WHO-beleid dat zij outsourceten aan overheidsinstituten die gelieerd zijn aan de WHO.

De Big Tech bedrijven bepalen de kaders van de vrijheid van meningsuiting in de EU.

Merkel en Big Tech

Na de bestorming van het Capitool op 6 januari besloot Twitter het account van de Amerikaanse ex-president Donald Trump te ‘cancelen’ en hem ‘voor altijd’ van Twitter te verbannen. De Duitse bondskanselier Angela Merkel die het zelden eens was met president Trump tijdens zijn ambtstermijn nam het voor de ‘gecancelde’ president op. Zij vond niet dat het Big Tech bedrijf het recht had zijn Twitter-account te verwijderen. Volgens Merkel kan alleen de onafhankelijke rechter hierover een uitspraak doen. Bij Merkel sloot zich de volledige Franse regering van president Macron aan. Donald Trump, die geen goed kon doen in Europa in de afgelopen vier jaar, had plotseling de voltallige steun van de belangrijkste Europese politici. Deze politici hadden waarschijnlijk niet de intentie om het voor Trump persoonlijk op te nemen, maar realiseerden zich plotseling dat niet alleen de VS maar ook Europa volledig afhankelijk zijn van de Big Tech bedrijven en dat zij een onbeperkte hefboom in handen hebben over de Europese politiek.

De Big Tech bedrijven dienen op korte termijn ingekapseld te worden

Polen

Het was pijnlijk om te zien dat de positiebepaling van de belangrijkste politica van de EU niet meteen werd overgenomen door de Europese Commissie om de macht van de zelfbenoemde, zonder enige democratische controle opererende comités die de Community richtlijnen bewaken, te beteugelen. Wil de EU als democratische gemeenschap overeind blijven en de vrijheden van de EU, waaronder de vrijheid van meningsuiting, als geloofwaardig bindmiddel kunnen dienen, dan zullen op korte termijn de Big Tech bedrijven op dit punt ingekapseld dienen te worden. Het is frappant dat de enige regering die tot op heden op de bres gesprongen is voor de vrijheid van meningsuiting de Poolse regering is. Juist die Poolse regering die in Brussel onder vuur ligt, omdat het de democratisch rechtsstaat zou schenden. Polen is van plan om wettelijk vast te leggen dat een Big Tech bedrijf bij het verwijderen van een mening of account op hun sociale media, een boete moet betalen.

De Coronacrisis heeft laten zien dat kritiek op het WHO-beleid niet op prijs wordt gesteld. Foto: Yann Forget, Wikimedia Commons

Vaccins

De Europese Commissie en de Europese regeringen hebben al hun kaarten gezet op vaccinatie om de COVID-19 pandemie te bestrijden. Dit in weerwil van het feit dat Europa zelf nauwelijks capaciteit heeft om vaccins te ontwikkelen. Naar nu blijkt heeft de EU veel te weinig vaccins ingekocht bij vooral de Amerikaanse en Britse producenten van vaccins. De reden hiervoor is dat bondskanselier Merkel de Europese Commissie opgedragen heeft niet te veel te bestellen buiten de EU, om het vaccin van de Franse producent Sanofi de gelegenheid te geven een groot marktaandeel in de EU te verwerven. Het blijkt echter dat Sanofi op korte termijn niet in staat is om vaccins te leveren. Mogelijk aan het eind van dit jaar zullen de Fransen kunnen leveren maar ook dat is niet zeker. Naar nu blijkt zijn er ook toeleveringsproblemen met reeds bestelde vaccins. Het Britse bedrijf AstraZeneca zal in dit half jaar minder dan de helft van de bestelde vaccins kunnen leveren, terwijl het bedrijf wel een royale subsidie van enkele honderden miljoen euro's van de EU, lees de Europese belastingbetaler, heeft ontvangen om zijn vaccin te ontwikkelen. Al met al betekent dit dat de EU niet in staat is om in de loop van dit jaar de benodigde 70 procent van de bevolking van de Unie, dat wil zeggen 70 procent van de 500 miljoen inwoners, te vaccineren. Het gevolg hiervan is dat ook in 2021 de situatie zich in Europa niet kan normaliseren. Dit zal Europa niet alleen economisch nog verder op achterstand zetten ten opzichte van China, dat zelfs in Corona jaar 2020 nog een groei van 2,3 procent van het BNP liet zien; maar ook ten opzichte van de VS, dat onder leiding van de nieuwe president Biden met het vaccin van Pfizer-Biontech de COVID-19 crisis effectief te lijf zal kunnen gaan.

Poetin

Merkel heeft om haar verkeerde inschatting te herstellen zich zelfs tot de Russische president Vladimir Poetin gewend. Tot juist die Russische president die in Europese ogen de belichaming is van de absolute tirannie in deze wereld. De Duitse bondskanselier heeft aan de Russische president het verzoek gedaan om zo snel mogelijk een accreditatie voor het Russische Sputnik V vaccin aan te vragen bij het Europese Geneesmiddelenagentschap (EMA) zodat het eerste geregistreerde vaccin tegen COVID-19 ook in de EU kan worden ingezet. Een ander land, dat vanwege de kritiek op democratische rechtsstaat in de EU onder vuur ligt, namelijk Hongarije, heeft de goedkeuring van het EMA niet willen afwachten en Sputnik V al goedgekeurd. Rusland zal de voormalige satellietstaat van de Sovjet-Unie het vaccin snel leveren. Nu Merkel zich persoonlijk inzet om Sputnik V in Europa als vaccin te toe te staan is de verwachting dat EMA snel toestemming zal verlenen.

Concluderend

Europa heeft op korte termijn geen enkele mogelijkheid om eigen Big Tech bedrijven van globale omvang van de grond te tillen. Afgewacht moet worden of de EU in staat is om de vrijheid van meningsuiting, die alom wordt gezien als een hoeksteen van de Europese democratie, te garanderen. Zo niet, dan zal de Unie in een hoog tempo verder fragmentariseren. Sommige lidstaten zullen proberen hun democratische rechtsstaat zelf te beschermen. Op het terrein van de vaccinaties tegen COVID-19 is de EU achterop geraakt bij de VS, China en zelfs Rusland. Het is zeker niet uitgesloten dat de EU pas in 2022 genoeg vaccins heeft om groepsimmuniteit te garanderen tegen COVID-19. De VS, China en zelfs Rusland zullen dan allang weer *back in business* zijn.

De EU is achterop geraakt bij de VS, China en zelfs Rusland

Ook in 2021 kan de situatie zich in Europa niet normaliseren.
Foto: Wikimedia Commons, ŽupaBA VUCBA

Onder president Biden zal de VS de COVID-19 crisis effectief te lijf gaan.
Foto: Flickr, nycmayorsoffice

Productie van het Sputnik V vaccin, het eerste geregistreerde vaccin ter wereld.
Foto: Wikimedia Commons, Agência Brasília